

1. ÚVOD: RODOVÉ VZŤAHY V HISTORICKEJ PERSPEKTÍVE (Gabriela Dudeková)	7
2. „IDEÁLNY OBRAZ“: NORMY MUŽSKOSTI A ŽENSKOSTI V HISTORICKOM VÝVOJI	19
2.1. Normy mužskosti a ženskosti v tradičnej spoločnosti	21
2.1.1. Rodové stereotypy v novoveku (Tünde Lengyelová)	21
2.1.2. Výchova a vzdelávanie aristokratiiek (Ingrid Štibraná)	35
2.2. Reflexie ženskej roly v umení 18. a 19. storočia.....	49
2.2.1. Ženský svet v staršej slovenskej literatúre (Erika Brtáňová)	49
2.2.2. Literárny obraz ženy (Dana Hučková)	62
2.2.3. Ženy na plátne prvej polovice 19. storočia (Katarína Beňová)	79
2.3. Predstavy o rodovom usporiadaní modernej spoločnosti	94
2.3.1. Diskurz o poslaní vzdelaných žien (Gabriela Dudeková)	94
2.3.2. Model modernej ženy (Blanka Mongu)	117
2.3.3. Patriarchát na socialistický spôsob (Ivan Vodochodský)	127
3. CESTY EMANCIPÁCIE: OD „DOMÁCEHO KRBU“ K POLITIKE	147
3.1. Odborné vzdelávanie ako predpoklad a prostriedok emancipácie (Daniela Kodajová)	149
3.2. Verejná sféra a ženské hnutie	175
3.2.1. Mužské a ženské svety v spolkoch (Elena Mannová)	175
3.2.2. Ženy v športe – od diskriminácie k suverenite (Igor Machajdík)	195
3.2.3. Živena – spolok slovenských žien (Daniela Kodajová)	215
3.2.4. Konzervatívne feministky? (Gabriela Dudeková)	232
3.3. Od dobročinnosti k politike	257
3.3.1. Emancipácia žien optikou slovenských politikov (Milan Podrimavský)	257
3.3.2. Teória v praxi: participácia žien v politike (Gabriela Dudeková)	273
4. „REÁLNY OBRAZ“: SOCIÁLNE POSTAVENIE ŽIEN A RODOVÉ ROZDIELY	291
4.1. Premeny právneho postavenia žien (Gabriela Dudeková – Tünde Lengyelová)	293
4.2. Sociálny status šľachtickej	315
4.2.1. „Zemianka – gazdiná“ v Uhorsku 18. storočia (Tomáš Janura)	315
4.2.2. Aristokratky na prelome vekov (Daniel Hupko)	326
4.3. Populačný vývoj a zamestnanosť z rodovej perspektívy (Pavol Tišliar)	343
4.4. Pod tlakom politických režimov v 20. storočí	364

4.4.1. Univerzitné študentky počas prvej Slovenskej republiky (Matej Šemšej)	364
4.4.2. „Nová žena“ so starou prachovkou (Marína Zavacká)	375
4.4.3. Holokaust v životných príbehoch žien (Monika Vrzgulová)	403
4.4.4. Ženy a profesie v reálnom socializme (Natália Veselská)	423
5. „ŽENSKÉ POVOLANIA“	451
5.1. Predmoderná spoločnosť a „ženský svet práce“	453
5.1.1. „Ženské profesie“ v ranom novoveku – typológia a príklady (Tünde Lengyelová)	453
5.1.2. Život v rehoľnej komunite (Ingrid Kušnierková)	467
5.2. „Tradičné“ ženské profesie	485
5.2.1. Ženy v zdravotníctve a sociálnej starostlivosti (Anna Falisová)	485
5.2.2. Žena v službe (Roman Holec)	501
5.2.3. Krajčírky (Magdaléna M. Zuberová)	526
5.3. „Moderné“ profesie	541
5.3.1. Povolanie učiteľka (Daniela Kodajová)	541
5.3.2. Ženy v tieni mužov: spisovateľky, redaktorky a prekladateľky (Daniela Kodajová)	563
5.3.3. Právničky v Československej republike (Katarína Zavacká)	586
5.3.4. Medzi profesiou a záľubou: hudobníčky na Slovensku 1860 – 1918 (Jana Lengová)	598
5.3.5. Ženy za maliarskym stojanom (Katarína Beňová)	611
5.3.6. Ženy s dlátom v ruke: sochárky a dejiny umenia (Mária Orišková)	616
6. MOŽNOSTI A BARIÉRY UPLATNENIA ŽIEN: KONKRÉTNE OSUDY	631
6.1. Lekárky	633
6.1.1. Mária Bellová – „prvá slovenská lekárka“ (Karol Hollý)	633
6.1.2. Prvá docentka medicíny Božena Štúrová-Kuklová (Anna Falisová)	643
6.2. Netradičné osudy	657
6.2.1. Prvá slovenská farárka Darina Bancíková (Peter Macho)	657
6.2.2. „Národná tetka“ Pavla Chabré-Kokešová (Ľuboš Kačírek)	676
6.2.3. Život zasvätený práci pre národ: Marína Paulíny (Zuzana Francová)	684
7. ZÁVER (Gabriela Dudeková)	703
Summary	719
Zoznam skratiek a značiek	722
Zoznam použitých prameňov a literatúry	723
O autoroch a autorkách	756
Menný register	760